

Decyzja PIP o ustaleniu stosunku pracy oznacza korektę podatków

Decyzja PIP o ustaleniu stosunku pracy oznacza korektę podatków

Ministerstwo Finansów wyjaśniło w komunikacie z 6 lipca 2026 r., że decyzja Państwowej Inspekcji Pracy (PIP) ustalająca istnienie stosunku pracy zobowiązuje osobę, której dotyczy, do skorygowania rozliczeń podatku dochodowego od osób fizycznych za cały okres objęty decyzją. Komunikat obejmuje wyłącznie skutki podatkowe, natomiast pełny katalog ryzyk dla firm współpracujących w formule B2B obejmuje również zaległości składkowe w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, sankcje z Kodeksu pracy oraz odpowiedzialność karną skarbową.

Podstawa prawna i charakter zmiany

Ministerstwo Finansów wskazało, że nowe przepisy ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy (nowelizacja z 11 marca 2026 r., Dz.U. poz. 473) zmieniają wyłącznie procedurę ustalania istnienia stosunku pracy i nie modyfikują zasad opodatkowania PIT. Decyzja PIP wywołuje skutki prawne od dnia jej wydania, a data wydania decyzji stanowi jednocześnie datę zawarcia umowy o pracę. Od tego dnia źródłem przychodów osoby, której decyzja dotyczy, jest stosunek pracy, a nie pozarolnicza działalność gospodarcza czy działalność wykonywana osobiście (umowy zlecenia i o dzieło). Nowe rozwiązanie obowiązują od 8 lipca 2026 r. i stanowi istotną zmianę dotychczasowego modelu, w którym o istnieniu stosunku pracy rozstrzygał wyłącznie sąd pracy.

Obowiązek korekty rozliczeń PIT

Jak wyjaśnia resort finansów, podatnik, którego dotyczy decyzja PIP, zobowiązany jest do skorygowania rozliczeń PIT za cały okres objęty decyzją. Korekta obejmuje wszystkie zeznania podatkowe złożone przez podatnika w okresie, w którym – zgodnie z decyzją PIP – łączył go z pracodawcą stosunek pracy, a nie umowa cywilnoprawna lub kontrakt B2B. Jeżeli w wyniku weryfikacji ujawniona zostanie nadpłata z jednego tytułu i zaległość z innego, nadpłata podlega z urzędu zaliczeniu na poczet zaległości wraz z odsetkami za zwłokę. Odpowiedzialność za niepobrany podatek spoczywa co do zasady na płatniku, czyli pracodawcy, który odpowiada za podatek niepobrany lub pobrany a niewpłacony na podstawie Ordynacji podatkowej. Podatnik nie ponosi odpowiedzialności za zaniżenie lub nieujawnienie przez płatnika podstawy opodatkowania do wysokości zaliczki, do której pobrania zobowiązany jest płatnik.

Skutki na gruncie VAT

Uznanie przez PIP, że współpraca w formule B2B miała charakter stosunku pracy, rodzi skutki także na gruncie podatku od towarów i usług. Zgodnie z przepisami ustawy o VAT, czynności, z tytułu których przychody są kwalifikowane jako



przychody ze stosunku pracy, nie są uznawane za samodzielnie wykonywaną działalność gospodarczą. W konsekwencji odbiorca faktur (dotychczasowy zleceniodawca) traci prawo do odliczenia podatku naliczonego z faktur wystawionych przez współpracownika, ponieważ dokumentują one czynności, które nie stanowią samodzielnej działalności gospodarczej. Naliczone zostaną odsetki od zaległości podatkowej, a organy podatkowe mogą zastosować 100% sankcję VAT przewidzianą dla tzw. pustych faktur (faktur nieodzwierciedlających rzeczywistych zdarzeń gospodarczych). Konieczna będzie weryfikacja rozliczeń VAT oraz wystawienie faktur korygujących, zarówno po stronie wystawcy, jak i odbiorcy.

Skutki na gruncie ZUS

Komunikat Ministerstwa Finansów z 6 lipca 2026 r. nie odnosi się do skutków w zakresie składek ZUS, ponieważ ubezpieczenia społeczne pozostają poza kompetencjami ministra finansów. Zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, ZUS może dochodzić zaległych składek za okres do 5 lat wstecz, niezależnie od tego, że decyzja PIP formalnie działa od dnia jej wydania. Pracodawca będący płatnikiem odpowiada za całość zaległych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy (FP) i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP), łącznie z narzutami pracodawcy przekraczającymi kwotę brutto wynagrodzenia. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego (m.in. wyrok z 26 września 2018 r., II PK 151/17) pracodawca musi pokryć również te części składek, które normalnie finansowałby pracownik, ponieważ wynagrodzenie zostało już wypłacone bez potrącenia. ZUS może dodatkowo wyznaczyć opłatę dodatkową do 100% nieopłaconych składek oraz nalicza odsetki za zwłokę od dnia następującego po ustawowym terminie płatności.

Sankcje z Kodeksu pracy

Nowelizacja ustawy o PIP z 11 marca 2026 r. istotnie podniosła maksymalne kary za wykroczenia przeciwko prawom pracowniczym, w tym za zawieranie umów cywilnoprawnych w warunkach, w których powinna

zostać zawarta umowa o pracę zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu pracy. Maksymalna grzywna wzrosła z dotychczasowych 30 000 zł do 60 000 zł, a w przypadku powtórzenia naruszenia inspektor pracy może nałożyć karę do 90 000 zł. Kara może zostać nałożona za każde naruszenie odrębnie, co oznacza, że w przypadku wielu współpracowników objętych zakwestionowanymi umowami sankcje mogą kumulować się do znaczących kwot. Ustawodawca przewidział jednocześnie 12-miesięczny okres przejściowy (abolicja wykroczeniowa) trwający od 8 lipca 2026 r. do 8 lipca 2027 r., w którym firmy dobrowolnie przekształcające umowy cywilnoprawne w umowy o pracę unikają odpowiedzialności wykroczeniowej z Kodeksu pracy.

Odpowiedzialność karna skarbową

Odpowiedzialność karna skarbową za wystawianie faktur nieodzwierciedlających rzeczywistych zdarzeń gospodarczych oraz za nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych będzie każdorazowo uzależniona od okoliczności faktycznych, w szczególności od umyślności działania. Ministerstwo Finansów podkreśliło, że sama decyzja PIP ustalająca istnienie stosunku pracy nie przesądza automatycznie o odpowiedzialności karnej skarbowej. Katalog potencjalnych zarzutów obejmuje wystawianie tzw. pustych faktur (art. 62 Kodeksu karnego skarbowego – KKS), błędy w deklaracjach podatkowych (art. 56 KKS), opóźnienia w płatnościach oraz zaległości podatkowe. Odpowiedzialność karna skarbową może dotyczyć zarówno wystawcy, jak i odbiorcy faktur, a także osób zarządzających spółką odpowiedzialnych za prawidłowość rozliczeń podatkowych. Sankcje obejmują grzywny, ograniczenie wolności, a w skrajnych przypadkach karę pozbawienia wolności.

Zagadnienie wstępne i wiążący charakter decyzji PIP

Ministerstwo Finansów potwierdziło, że ostateczna decyzja PIP w sprawie stwierdzenia istnienia stosunku pracy oraz prawomocne orzeczenie sądu stanowią rozstrzygnięcie zagadnienia wstępnego wiążące organy podatkowe przy rozstrzyganiu spraw podatkowych. Podstawę prawną stanowi art. 201 § 1aa Ordynacji podatkowej wchodzący w życie 8 lipca 2026 r. Oznacza to, że organ podatkowy prowadzący postępowanie w sprawie zobowiązania podatkowego związanego z zakwestionowaną formą współpracy nie będzie mógł samodzielnie oceniać charakteru relacji łączącej podatnika z płatnikiem. Do czasu wydania ostatecznej



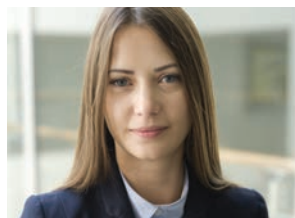
decyzji PIP lub prawomocnego orzeczenia sądu organ podatkowy zobowiązany będzie do zawieszenia postępowania. Rozstrzygnięcie PIP lub sądu automatycznie przełoży się na skutki podatkowe w postaci obowiązku korekt rozliczeń oraz uruchomi niezależne działania ZUS w zakresie zaległych składek.

Wymiana danych między PIP, ZUS i KAS

Nowelizacja ustawy o PIP wprowadza system teleinformatyczny łączący dane Państwowej Inspekcji Pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Algorytm analizy ryzyka typuje firmy z anomaliami, takimi jak jednoosobowa działalność gospodarcza (JDG) z jednym płatnikiem, masowe konwersje etatu na B2B w jednym dziale, struktury kaskadowe (były pracownik zakładu JDG i wraca jako zleceniobiorca) oraz regularne stałe wynagrodzenia bez elementu ryzyka biznesowego. PIP zyskuje nieodpłatny dostęp do danych ZUS, a informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach automatycznie trafiają do organów rentowych i podatkowych. Oznacza to, że decyzja PIP może w krótkim czasie uruchomić lawinę postępowań ze strony ZUS oraz naczelników urzędów skarbowych, prowadzonych niezależnie i równolegle. Firmy powinny zakładać, że reklasyfikacja umowy przez PIP nie zakończy sprawy na poziomie prawa pracy, lecz stanie się początkiem szerszego procesu weryfikacji rozliczeń.

Rekomendacje dla przedsiębiorców

Przedsiębiorcy współpracujący z osobami fizycznymi w formule B2B powinni niezwłocznie przeprowadzić audyt zawartych umów pod kątem ryzyka reklasyfikacji przez PIP, uwzględniając kryteria takie jak podporządkowanie służbowe, wykonywanie pracy w wyznaczonym miejscu i czasie, brak realnej samodzielności organizacyjnej oraz brak faktycznego ryzyka gospodarczego po stronie kontrahenta. Rekomenduje się rozważenie skorzystania z 12-miesięcznej abolicji wykroczeniowej trwającej do 8 lipca 2027 r. i dobrowolnego przekształcenia wątpliwych umów w umowy o pracę. Ta ścieżka eliminuje ryzyko sankcji z Kodeksu pracy, choć nie chroni przed niezależnymi działaniami ZUS i KAS w zakresie zaległych składek i podatków. Warto rozważyć również wystąpienie o indywidualną interpretację Głównego Inspektora Pracy (opłata 40 zł), która zapewni ochronę przed sankcjami przy zgodności opisanego stanu faktycznego z rzeczywistością. Po otrzymaniu decyzji PIP obie strony powinny niezwłocznie przystąpić do weryfikacji rozliczeń podatkowych i składekowych za cały okres objęty decyzją oraz rozważyć skorzystanie z tzw. czynnego żalu w celu ograniczenia ryzyka odpowiedzialności karnej skarbowej.



Emilia Wolnowska
Partner w Dziale Doradztwa
Podatkowego BDO,
doradca podatkowy,
biuro w Poznaniu
tel.: +48 61 622 57 00
Emilia.Wolnowska@bdo.pl



MAREK SPORNY
Partner w Dziale Doradztwa
Podatkowego BDO,
doradca podatkowy,
biuro w Poznaniu
+ 48 61 622 57 00
Marek.Sporny@bdo.pl



**W przypadku pytań
lub wątpliwości,
zapraszamy do kontaktu
z ekspertami BDO.**

BDO to międzynarodowa sieć niezależnych firm audytorsko—doradczych, których współpraca koordynowana jest z centralnego biura w Brukseli. Początki BDO sięgają 1963 roku. W Polsce BDO działa od 1991 roku. Mamy 5 biur, w: Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, Katowicach.

BDO od lat doceniane jest w prestiżowych Rankingach dotyczących działalności m.in. Działów:
Audytu oraz Doradztwa Podatkowego.

Ostatnie wyróżnienia dla firmy dotyczą Rankingów:

Firm i Doradców Podatkowych Dziennika Gazety Prawnej za 2024 rok:

- IV miejsce Najlepsza Firma Doradztwa Podatkowego pod względem przychodów

Rzeczpospolitej i Parkietu za 2024 rok:

- Najlepsza Firma Audytorska (V miejsce)
- Najbardziej Aktywna Firma na Giełdzie (IV miejsce)
- Najlepsza Firma Badająca Spółki Giełdowe (IV miejsce)
- Wyróżnienie z zakresu Employer Branding

BDO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa,
ul. Postępu 12, 02—676 Warszawa;
tel.: +48 22 543 16 00, fax: +48 22 543 16 01,
e—mail: office@bdo.pl